

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины
Практикум по родному языку Б1.В.ДВ.5

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский)

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Хуснутдинов Д.Х.

Рецензент(ы):

-

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Галиуллина Г. Р.

Протокол заседания кафедры No ___ от "___" _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No ___ от "___" _____ 201__ г

Регистрационный No 902339019

Казань
2019

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Хуснутдинов Д.Х. кафедра татарского языкознания Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая, Domer1982@mail.ru

1. Цели освоения дисциплины

Целью курса является повышение грамотности и совершенствование всех видов речевой деятельности студентов (т.е. овладение орфографическими, пунктуационными, лексико-грамматическими и стилистическими нормами татарского языка). На занятия для анализа и закрепления также выносятся те факты языка, где возможно прогнозирование ошибок у учащихся.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.В.ДВ.5 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 1 курсе, 1 семестр.

Данная учебная дисциплина входит в профессиональный цикл (раздел Б3ДВ2). Дисциплина изучается на первом курсе в I-II семестрах, имеет тесные связи с дисциплиной "Практикум по орфографии и орфоэпии татарского языка", "Основной (татарский) язык", "Развитие устной и письменной татарской речи" и т.д.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-1 (общекультурные компетенции)	владеть культурой мышления, способность к обобщению, анализу, восприятию информации, постановке цели и выбору путей её достижения
ОК-14 (общекультурные компетенции)	готов к толерантному восприятию социальных и культурных различий, уважительному и бережному отношению к историческому наследию и культурным традициям
ОК-3 (общекультурные компетенции)	способность понимать значение культуры как формы человеческого существования и руководствоваться в своей деятельности современными принципами толерантности, диалога и сотрудничества
ОК-4 (общекультурные компетенции)	способность использовать знания о современной естественнонаучной картине мира в образовательной и профессиональной деятельности, применять методы математической обработки информации, теоретического и экспериментального исследования
ОПК-3 (профессиональные компетенции)	владеет основами речевой профессиональной культуры
ОПК-6 (профессиональные компетенции)	способность к подготовке и редактированию текстов профессионального и социально значимого содержания

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
СК-3	овладение новыми языковыми средствами (фонетическими, орфографическими, лексическими, грамматическими) в соответствии с темами, ситуациями обучения; увеличение объема активной лексики; умение пользоваться различными словарями
СК-6	дальнейшее развитие учебных умений и навыков, приобретенных в общеобразовательной школе; ознакомление студентов приемами самостоятельного изучения языка и культуры татарского народа с использованием инновационных информационных технологий
СК-7	овладение речевой деятельностью и основами культуры устной и письменной речи; умение соотносить языковые средства с конкретными сферами, ситуациями, условиями и задачами общения

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

нормы и принципы орфографии и пунктуации татарского языка; закономерности нормативного и вариативного использования языковых единиц в практике татарской речи

2. должен уметь:

реализовывать на практике полученные знания и навыки; целенаправленно работать с различными словарями; употреблять в речи системно организованные грамматические и лексические средства, необходимые для построения связного текста

3. должен владеть:

основными методами и приемами исследовательской и практической работы в области языкознания; демонстрировать способность и готовность практическому применению полученных знаний при решении профессиональных задач; обладать практическими навыками орфографии и пунктуации

4. должен демонстрировать способность и готовность:

дальнейшее развитие учебных умений и навыков, приобретенных в общеобразовательной школе; ознакомление студентов приемами самостоятельного изучения языка и культуры татарского народа с использованием инновационных информационных технологий

- овладение речевой деятельностью и основами культуры устной и письменной речи; умение соотносить языковые средства с конкретными сферами, ситуациями, условиями и задачами общения

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: зачет в 1 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии	1	1-3	0	3	0	
2.	Тема 2. Употребление прописных букв	1	4-6	0	3	0	
3.	Тема 3. Разделительный ъ и ь	1	7-8	0	3	0	
4.	Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания	1	9-11	0	3	0	Контрольная работа
5.	Тема 5. Правописание интерноциональных слов	1	12-13	0	2	0	
6.	Тема 6. Правописание имен числительных	1	14-15	0	2	0	
7.	Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений	1	16	0	2	0	
8.	Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов	1	1	0	3	0	
9.	Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов	1	2	0	3	0	
10.	Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста	1	3	0	3	0	

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
11.	Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)	1	4	0	3	0	
12.	Тема 12. Знаки препинания в конце предложения	1	5	0	3	0	
13.	Тема 13. Знаки, прерывающие предложение	1	6	0	3	0	
	Тема . Итоговая форма контроля	1		0	0	0	Зачет
	Итого			0	36	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии практическое занятие (3 часа(ов)):

Кириллицада татар теленә карта берничә төркем проблема билгеләп чыгарга мөмкин. Беренче төркем проблемалар алфавит һәм сөйләм белән аермасы нигезендә барлыкка килгән проблемалар. Икенче төркем, алынмалар һәм совет чорында рус теленнән һәм рус теле аша керткән сүзләр язуы проблемасы. Һәм өченче төркем: кайтарылган сүзләр язуы проблемасы. Татарча орфографиясендә һәм язарга өйрәтүдә төп кыенлыklar булып түбәндөгеләрне билгелибез: 1) аваз белән хәрәф еш кына туры килми; 2) татар телендә күпчелек сүзләрнең язылышын сингармонизм законы (рәт гармониясе) билгеләсә дә, алынма һәм кушма сүзләр бу законга буйсынмыйлар; 3) ассимиляция, диссимиляция, редукция, иренләшү, элизия очраklары сүзнең әйтелеше белән язылышы арасында зур аерма булуы турында сөйләләр; 4) рус орфографиясендә фонетик-морфологик язылыш өстенлек итә, татар телендә фонетик һәм морфологик язылыш төп принциплары булса да, алдагы фонетик үзгәреш төрләре боларга каршы килә.

Тема 2. Употребление прописных букв практическое занятие (3 часа(ов)):

Мөстәкыйль жәмлә башындагы һәм шигырь юлы башындагы сүзләр, шулай ук ялгызлык исемнәр баш хәрәфтән башланалар. Ялгызлык исемнәр бик күп төрле була, аларда төрлечә язылыш күзәтелә, шуңа күрә ул төрләрне аерып күрсәтү сорала. Кеше исеме, әтисенең исеме, фамилиясе, псевдонимнар, кушаматлар баш хәрәф белән башлана: Мөхәммәт Мәһдиев, Гөлсем Нурмөхәммәт кызы Сөләйманова, Хөснетдинов Дамир Хәйдәр улы һ.б. Килешүләрдә һәм башка төрле документларда кулланылган шартлы ялгызлык исемнәр баш хәрәф белән башлана: Автор, Заказчы, Нәшрият (автор белән төзелгән килешүләрдә) һ. б. Рәсми хатларда һәм эш кәгазьләрендә берлек сандагы затка хөрмәт белән әйтелгән Сөз сүзгә дә баш хәрәфтән языла: Без Сөзгә ихлас күңелдән котлыйбыз һәм Сөзгә олы рәхмәтебезне белдерәбез. Хайван, кош-корт кушаматлары баш хәрәф белән башлана: Актүш, Мияубикә, Актәпи һ.б. Мәсәлләрдә, әкиятләрдә һәм башка әдәби әсәрләрдә уртаклык исем белән бирелгән персонаж исемнәре, ялгызлык исемгә әйләнеп, баш хәрәф белән башлана: Шуннан Арыслан Төлкөгә Бүрәне чакырырга кушты, бүрә килмәде. (Әкият.) Географик һәм астрономик атамалар, төрле топонимнар (дәүләт, шәһәр, авыл, елга, тау, күл, диңгез, урам, майдан, йолдыз, планета исемнәре һ.б.) баш хәрәф белән башлана. Әгәр алар аерым яки сызыкча аша языла торган берничә сүздән төзелгән булсалар, андагы төр белдерү өчен туры мәгънәсендә кулланылган сүзләр - юл хәрәфгә белән, калган кисәкләр баш хәрәфтән башлана: Азия, Чулман, Татарстан, Америка Кушма Штатлары, Азатлык майданы, Саба районы, Мамалай авылы, Жидегән йолдыз һ.б. Республика һәм дәүләтләрнең рәсми исемнәрендәгә һәр сүз баш хәрәф белән башлана: Татарстан Республикасы, Россия Федерациясе, Кытай Халык Республикасы һ.б.

Тема 3. Разделительный ъ и ь

практическое занятие (3 часа(ов)):

ъ һәм ь хәрәфләренең дәрәс язылышы бүгенгә көндә шулай ук актуаль мәсьәләләрнең берсе булып тора. Бу хәрәфләр нечкәлек-калынлык һәм аеру билгесе буларак кулланылалар. Бу унайдан "Татар грамматикасы"нда бирелгән билгеләмәне карап китик: Нечкәлек билгесе буларак, ь, беренчедән, рус теленнән кәргән сүзләрдә үзенә хәтле килгән тартыкның рус телендәгечә нечкә әйтелешен белдерә. Мәсәлән: ноль, руль, якорь. Икенчедән, ь хәрәфгә калын итеп укылуы мөмкин булган ижәкләрнең нечкә әйтелешенә ишарә итә. Мәсәлән: табигать, шәфкать (табигъәт, шәфкъәт дип әйтеләләр)". Инде алдарак карап киткәнәбезчә, калынлык билгесе буларак, ъ үзенә хәтле килгән г һәм к хәрәфләренең кече тел тартыклары [г] һәм [к] ны белдерүләрен күрсәтә. Мәсәлән: мәгънә, нәкъ. Нечкәлек-калынлыктан тыш, бу хәрәфләр аеру билгесе буларак та кулланыла дидек: " ь, ъ хәрәфләре, е, ю, я алдыннан килгәндә, аеру билгесе ролен башкаралар: е, ю, я хәрәфләрен алардан алда килгән тартык авазлардан аерып укырга кирәклекне белдерәләр. Мәсәлән: Ильяс, арьяк, бьерюлы, Мисаллардан күренгәнчә, нечкә ижәктән соң - ь, калын ижәктән соң ъ хәрәфгә языла." Күп вакыт әлегә хәрәфләренең дәрәсен сайлап алып язу зур гына кыенлыктар тудыра. Шулай ук ъ һәм ь хәрәфләренең бирелгән сүздә нинди роль башкаруларын ачыклау буенча мәшәкатьләр туарга мөмкин. Моннан тыш, ь, ъ хәрәфләренең [] һәмзә тартыгын белдерүләрен онытырга ярамый: мәсьәлә, Коръән. Нәтижә ясап әйткәндә, без карап киткән орфографик кагыйдәләр аеруча кыенлык тудыручы өлкәләргә карый. Әлегә дәрәс язылыш кагыйдәләре безгә һәрдаим кирәк, без алар белән көндәлек тормышта очрашып торабыз. Әлбәттә, барлык кагыйдәләрдә дә күңелдә саклау мөмкин түгел. Ләкин югарыда санап кителгәннәре һәркем мәжбүри белергә тиешле кагыйдәләр җыелмасы булып тора. Бары тик шушы орфографик кагыйдәләрдә үтәгәндә генә дәрәс, грамоталы язуга ирешеп була.

Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания

практическое занятие (3 часа(ов)):

Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания Аерым язылалар: икенче кисәге ялгызлык исеме булган яки тартым кушымчасы ялганган кушма исемнәр: Урта Азия, Кама Тамагы, Балык Бистәсе, жир жыләге, кура жыләге һ.б. Кушылып язылалар: 1) кисәкләре аергыч белән аерылмыш мөнәсәбәтәндә килеп, ахырында тартым кушымчасы булмаган кушма исемнәр: өчәк, акшар, көньяк, тимерәк һ.б.; 2) кисәкләре тәмамлык мөнәсәбәтәндә булган кушма исемнәр: илбасар, алъяпкыч, башкисәр һ.б.; 3) кисәкләре хәбәрлек мөнәсәбәтәндә булган кушма исемнәр: Килдураз, Ходайбирде һ.б.; 4) кеше исемнәре, фамилияләре, кушаматлар: Гөлжамал, Бибикамал, Гыйлемханов, Актырнак һ.б.; 5) авто-, теле-, фото-, электро-, био-, агро-, микро-, стерео-, фоно-, нео-, кино-, радио- һ.б. шундый кисәкләр белән ясалган кушма исемнәр һәм кыскартылма исемнәр: радиотүгәрәк, стереокөчәйткеч һ.б. Сызыкча (дефис) аша язылалар: 1) кисәкләре мөгънә ягыннан тезүле бәйләнештә булган кушма сүзләр: ата-баба, керем-чыгым, күз-колак, көч-хәл һ.б.; 2) катлаулы фамилияләре, псевдонимнар: Гыйзәтуллина-Волжская, Сәйфи-Казанлы һ.б.; 3) катлаулы үлчәм берәмлекләре: тонна-километр, киловатт-сәгать 4) һ.б.; 5) ике халык исемнән ясалган сүзләр: фин-угор, карел-фин һ.б. ; 6) кайбер кушма географик атамалар: Нью-Йорк, Сарасаз-Баграй һ. б. ; 7) термин өчен алынган шартлы билге яки кыскартылма сүзләрдән соң килгән цифрлар: Т-40, ДТ-54, Ваз-2109 һ.б.

Тема 5. Правописание интерноциональных слов

практическое занятие (2 часа(ов)):

Әйтеп киткәнчә, күп кенә рус авазлары татар телендә шул ук хәрәф белән билгеләнгән авазларга туры килмиләр. Мәсәлән, ?а?, ?о?, ?ы?, ?е?. Әмма әле Ә.М. Әхунжанов тарафыннан канунлаштырылган принцип буенча, рус алынмалары татар теленә үзгәрешсез керәләр. Әлбәттә, аларның язылышы һәм әйтелеше шулай ук рус телендәге кебек булырга тиеш. Бу проблема татар теленә кергән алынмалар саны артуы белән тагын да зарурлана, чөнки икътисади, сәяси-иҗтимагый тормышта үзгәрешләр нигезендә, хәзер бик күп яңа терминнар һәм аңлатмалар кереп бара. Алар бөтенесе дә рус телендәге кебек формалашалар. Бу күренешне яңа чыккан орфографик сүзлектә күзәтергә мөмкин. Монда күп кенә мисал китереп була: принтер, дистрибьютор, секьюрити, монитор һ.б. Әлбәттә, бу проблема татар орфографиясенә, бер яктан, җиңеллек кенә китерә. Чөнки рус телендәге кагыйдәләр турыдан-туры татар теленә күчәләр, һәм мәсьәлә хәл ителә кебек. Әйтик, рус телендәге вариативлык рәкет / рәкит / рикет рус телендә рәкет формасында тукталып чишелде. Татар теле бу вариативлыкны кабатлап кына чыга. Әмма, икенче яктан, без монда татар телендәге орфография нигезләренә төп кагыйдәләре бозылуын күзәтә алабыз. Мәсәлән, шул ук әйтелеш һәм язылыш белән зур аерма тууы: дистрибьютор сүзә татар теленә хас түгелгә билгеле.

Тема 6. Правописание имен числительных

практическое занятие (2 часа(ов)):

Егермедән зуррак саннар һәм вакланмалы саннар аерым язылалар: егерме бер, утыз ике, илле биш, алтымыш жиде һ.б. Чама саннары һәм катлаулы бүлем саннары сызыкча аша язылалар: өч-дүрт (малай), биш-алты (көн), унар-унар

Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений

практическое занятие (2 часа(ов)):

Кай-, нич-, һәр-, бер- сүзләре белән килгән кушма алмашлыклар кушылып язылалар: кайбер, кайберәү, ничбер, ничкайда, ничнинди, һәрни, һәркем, һәрнәрсә, һәркая, беркем, берни, берничек, бернәрсә һәрнәрсә һ. б. Тезүле бәйләнеш нигезендә ике сүз бергә килеп ясалган кушма яки кабатлаулы алмашлыклар сызыкча аша язылалар: ул-бу, алай-болай, тегесе-монысы, андый-мондый, тегендә-монда, теге-бу, аны-моны һ.б.

Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов

практическое занятие (3 часа(ов)):

Хәл фиғыль белән ярдәмче фиғыльдән торган, исем белән ярдәмче фиғыльдән торган кушма фиғыльләр аерым язылалар: язып бирү, карап сөйләү, сөйли тору, рәхсәт итү, уйлап йөрү, әйтеп ташлау һ.б. Бер үк мөгънәле яки капма-каршы мөгънәле сүзләрне кабатлау рәвешендә ясалган фиғыль формалары сызыкча аша язылалар: ала-ала, бара- кайта, киеп-салып, кереп-чыгып һ.б.

Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов

практическое занятие (3 часа(ов)):

Кушма һәм кабатлаулы ымлыклар, аваз һәм образ ияртемнәре сызыкча аша язылалар: пес-пес, ах-вах, ау-вау, хоп-хоп, хай-хай, вай-вай, келтер- келтер, шарт-шорт, жылфер-жылфер, келт-келт, пух-пух, голт-голт һ.б'.

Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста

практическое занятие (3 часа(ов)):

Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста
Пунктуацией называются правила расстановки знаков препинания и сами знаки препинания. Знаками препинания называются графические знаки, употребляющиеся на письме для расчленения смысловых отрезков текста, синтаксического и интонационного членения речи. Все знаки препинания членят предложение на структурно-грамматические отрезки: запятая разделяет однородные члены, тире - две части бессоюзного сложного предложения, точка завершает повествовательное предложение. Каждый из знаков "читается" и интонационно: запятая в этом предложении требует небольшой паузы, однотипности прочтения разделяемых ею однородных членов, тире свидетельствует о значительной и напряженной паузе, об изменении

Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)

практическое занятие (3 часа(ов)):

Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические) Главное назначение пунктуации - способствовать пониманию читателем письменного текста, его структуры, синтаксической и смысловой. Текст, написанный без знаков препинания, читается в три-пять раз медленнее, чем текст оформленный.
Пунктуационное правило - это инструкция, в которой указываются условия выбора знака препинания (т. е. его употребление или неупотребление). Условия выбора знака препинания - это грамматические, смысловые и интонационные особенности предложений и их частей.
Примечание. Место в предложении, где необходима постановка знаков препинания, можно найти по опознавательным признакам (приметам). Опознавательные признаки применения пунктуационных правил: 1) морфологические: наличие причастий, деепричастий, междометий, союзов, отдельных частиц; 2) синтаксические: наличие двух и более грамматических основ, обращений, вводных слов, обособленных членов предложения, однородных членов, чужой речи; 3) звуковые: произношение со звательной и другими видами интонаций; 4) смысловые: выражение причины и др.

Тема 12. Знаки препинания в конце предложения

практическое занятие (3 часа(ов)):

- хикәя жәмләдән һәм тыныч тавыш белән әйтелгән боерык жәмләдән соң; - баштагы бер яки берничә хәрефе белән кыскартылып язылган сүзләрдән соң; - драма әсәрләрендәге персонаж исемнәреннән соң. Сорау билгесе сорау жәмләдән соң куела. Өндәү билгесе көчле тойгы (көчле боеру, үтенү, ялыну, шатлык, соклану, гажәпләнү, үкенү, ирония һәм ачулану) белән әйтелгән жәмләдән соң куела.

Тема 13. Знаки, прерывающие предложение

практическое занятие (3 часа(ов)):

Күп нокталар цитаталарда төшереп калдырылган сүзләр яки жәмләләр урынына куела, төрле сәбәпләр аркасында сөйләмнең әйтелеп бетмәвен күрсәтү өчен куела. Көчле тойгы белән әйтелгән сорау жәмләдән соң ?! куела.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Се- местр	Неде- ля семе- стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо- емкость (в часах)	Формы контроля самосто- ятельной работы
1.	Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии	1	1-3	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
2.	Тема 2. Употребление прописных букв	1	4-6	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
3.	Тема 3. Разделительный ъ и ь	1	7-8	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
4.	Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания	1	9-11	подготовка к контрольной работе	3	контроль- ная работа

N	Раздел Дисциплины	Се- местр	Неде- ля семе- стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо- емкость (в часах)	Формы контроля самосто- ятельной работы
5.	Тема 5. Правописание интернациональных слов	1	12-13	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	2	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
6.	Тема 6. Правописание имен числительных	1	14-15	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	2	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
7.	Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений	1	16	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	2	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
8.	Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов	1	1	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
9.	Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов	1	2	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена

N	Раздел Дисциплины	Се- местр	Неде- ля сема- стра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудо- емкость (в часах)	Формы контроля самосто- ятельной работы
10.	Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста	1	3	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
11.	Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)	1	4	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
12.	Тема 12. Знаки препинания в конце предложения	1	5	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
13.	Тема 13. Знаки, прерывающие предложение	1	6	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
	Итого				36	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Рекомендуемые образовательные технологии: практические занятия, самостоятельная работа студентов, контрольная работа, тест, сочинение, изложение, диктант (выборочный, словарный, с грамматическим заданием и др.), диагностирование в начале и конце изучения дисциплины.

При проведении занятий рекомендуется использование активных и интерактивных форм занятий (компьютерных симуляций, деловых и ролевых игр, проектных методик, мозгового штурма, разбора конкретных ситуаций, коммуникативного эксперимента, коммуникативного тренинга, иных форм) в сочетании с внеаудиторной работой.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

1. Татар телен укыту методикасының теоретик нигезләре. 2. Татар телен укыту методикасының лингвистик нигезләре. 3. ФДБС. УУГ. 4. Татар телен укытуның лингвистик принциплары. 5. Татар телен укыту методикасының дидактик нигезләре. 6. Татар телен укыту методикасының методик нигезләре. 7. Орфографиягә өйрәтүнең теоретик һәм методик нигезләре. 8. Фонетик анализ ясау методикасы 9. Татар телендә сүз төркемнәре. 10. Исем сүз төркеме. Грамматик категорияләре?

Тема 2. Употребление прописных букв

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

1. Баш хәрефләр орфографиясенә караган нинди кагыйдәләр беләсез? 2. Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнешен мисаллар белән аңлатыгыз. 3. Көндәлек тормышта кирәкле нинди эш кәгазьләрен беләсез?

Тема 3. Разделительный ь и ы

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

1. ь и ы янында нинди тыныш билгеләре куела? 2. Аларның жөмләдә кулланылышы?

Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания

контрольная работа , примерные вопросы:

1. Татар телендә кайсы сүз төркемнәре исемләшә ала? 2. Аналитик иярченле кушма жөмлөләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла? 3. Синтетик иярченле кушма жөмлөләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла? 4. Фигильнең нинди төркемчәләрен беләсез? 5. Сезнеңчә кайсы раслау дәрәс? а) Исемнәр махсус кушымчалар ярдәмендә предметның, затның башка бер предметка, затка караганлыгын белдерә алалар. б) Исемнәр махсус кушымчалар ярдәмендә предметның, затның башка бер предметка, затка караганлыгын белдерә алмыйлар. 3. 1) минем китабым; 2) минем китап; 3) китабым - бу вариантларның кайсысы предметның I затка каравын белдерә: а) 1) һәм 2) б) 3) в) барысы да

Тема 5. Правописание интерноциональных слов

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

Жөмлөләргә синтаксик анализ ясагыз: 1. Әгәр битләреңнән назлы җилләр иркәләсә, сандугач сайраулары, агач яфраклары лепердәткән авазлар, йөрәгеңә кереп, бәгыреңне өзсә, бел: бу - әниең рухы булыр. 2. Әгәр син шатлансаң, ләززәт алсаң, бәхетеңне тапсаң, бел: һәммәсе дә әниеңнең йокысыз төннәреннән, кайнар күз яшьләреннән, "балам, бәгырь итем" дип күргән ачы газап-михнәтләреннән. 3. Аның гадәте шундый: эшчеләр килеп кергәч, ул аларны карашы белән ишеккә кадәр озатып кала. 4. Габдулла, мәдрәсәдә быелгы укуын төгәлләп, баштанаяк өй эшләренә чумды: ул караңгыда торып, моржа ачты; мич сүрелгәч, аны менеп япты; абыйсы калдырып киткән салам көлтәләрен бәйләде. 5. "Әни" дип әйттеңме, син инде көчле дә, син инде бәхетле дә.

Тема 6. Правописание имен числительных

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

1. Татар телендә тыныш билгеләре нинди принципларга нигезләнеп куела? 2. Алынма сүзләргә кушымчалар ялгауның нинди кагыйдәләре бар? 3. Инфинитив фигыльләргә кушымчалар нинди кагыйдәләргә таянып ялгана? 4. Ялгызлык исемнәренә дәрәс язылышына караган нинди кагыйдәләр беләсез? 5. Татар телендә кайсы сүз төркемнәре исемләшә ала? 6. Аналитик иярченле кушма жөмлөләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла? 7. Синтетик иярченле кушма жөмлөләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла? 8. Фигыльнең нинди төркемчәләрен беләсез?

Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Тел кылычтан үткен, каләм телдән дә үткен - бу мисалдагы үткен сүзә: а) сыйфат б) рәвеш 14. ычкыч, бернинди, беркем - бу: а) билгеләү алмашлыклары б) юклык алмашлыклары в) билгесезлек алмашлыклары

Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Онытмагыз чакырырга бәби туегызга да - әлеге мисалдагы чакырырга сүзә: а) хикәя фигыль б) боерык фигыль в) инфинитив 10. 1) ишегеңнең кайсы якка ачылганын белмәү; 2) күзгә төтен жиберү - әлеге әйтемнәренәң кайсында исем фигыль кулланылган: а) 1) б) 2) в) икесендә дә

Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Жөмләдә барлык төркөгечләр дә а) аерым языла; ә) кушылып языла; б) сызыкча аша языла; в) дәрәс жавап юк. 4. Сабан туе ул () халкыбызның гажәеп гүзәл бер традициясе. (Ә.Еники) Жөмләдә тыныш билгесенең куелышы кайсы төркемдә дәрәс күрсәтелгән? а) ул көчәйтүче сүзә ия янында килгәнлектән, ике арага сызык куела; ә) бернинди дә тыныш билгесе куелмый; б) өтер куела; в) ике нокта куела.

Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

1. Татар телендә тыныш билгеләре нинди принципларга нигезләнеп куела? 2. Алынма сүзләргә кушымчалар ялгауның нинди кагыйдәләре бар? 3. Инфинитив фигыльләргә кушымчалар нинди кагыйдәләргә таянып ялгана? 4. Ялгызлык исемнәренә дәрәс язылышына караган нинди кагыйдәләр беләсез?

Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

1. Баш хәрәфләр орфографиясенә караган нинди кагыйдәләр беләсез? 2. Тартымлы исемнәренәң килеш белән төрләнешен мисаллар белән аңлатыгыз. 3. Көндәлек торышта кирәкле нинди эш кәгазьләрен беләсез? 4. Аерымланган аныклагычлар янында нинди тыныш билгеләре куела? 5. Хәлләр кайсы очракта аерымланалар? 6. Татар телендә сызык һәм сызыкча куелу очракларына нинди кагыйдәләр бар?

Тема 12. Знаки препинания в конце предложения

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Жөмлөләргә синтаксик анализ ясагыз: 1. Халык, "аһ" итеп, бөтен мәйданы белән кузгалып куйганда, Айван егете әллә кая, мәйдан уртасына ук барып төшкән иде. 2. Диләфрүз шундый кызу йөри: аның калфагы ак яшен кебек безнең ишек турысыннан сызылып үтеп китә. 3. Мансур палатага килеп кергәч, ул аптырап калды. 4. Диләфрүз озын керфекләрен сирпеп бер караса, палата эчләре яктырып киткәндәй була. 5. "Мин матур," - дип мактанмагыз, матурлар. 6. Кояш ятып йоклагач, күзен ача йолдызлар. 7. Кичә яңгыр яуганга, без гөмбәгә бармадык. 8. Уйсу жиригә су жыела, шунда казлар коена.

Тема 13. Знаки, прерывающие предложение

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

1. Татар теленә өйрәтүнең дидактик принциплары. 2. Татар теленә өйрәтүнең лингвистик принциплары. 3. Татар теленә өйрәтүнең методик принциплары. 4. Татар теле дәресләрендә кулланыла торган методлар һәм алымнар. 5. Татар теле дәресләрендә кулланыла торган уку чаралары. 6. Гамәлдәге үрнәк программаларга анализ. 7. Фонетика өлкәсенә караган кыенлыklar. 8. Морфология өлкәсенә караган кыенлыklar. 9. Синтаксик кыенлыklar. 10. Телгә коммуникатив, лингвистик һәм этнокультурологик компетенцияләргә нигезләнеп өйрәтү.

Итоговая форма контроля

зачет (в 1 семестре)

Примерные вопросы к зачету:

Имтихан өчен якынча сораулык:

1. Татар телендә сүз төркемнәре
2. Исем сүз төркеме. Грамматик категорияләре
3. Сыйфат сүз төркеме. Асыл һәм нисби сыйфатлар.
4. Сан сүз төркеме. Төркемчәләре.
5. Алмашлык сүз төркеме. Төркемчәләре.
6. Рәвеш сүз төркеме.
7. Затланышлы фигыльләр.
8. Затланышсыз фигыльләр.
9. Хикәя фигыль.
10. Сыйфат фигыль.
11. Хәл фигыль.
12. Исем фигыль һәм инфинитив
13. Аваз ияртемнәре.
14. Бәйләк һәм бәйләк сүzlәр
15. Төркәгеч сүз төркеме.
16. Кисәкчәләр. Аларның төркемчәләре.
17. Модаль сүzlәр
18. Ымлыklar.
19. Жөмләнең баш кисәкләре. Ия белән хәбәр арасына сызык куелу очраklары.
20. Жөмләнең иярчен кисәкләре буларак тәмамлык һәм аергыч.
21. Жөмләнең иярчен кисәгә буларак аныклагыч. Аныклагыч янында тыныш билгеләре.
22. Жөмләнең иярчен кисәкләре буларак хәлләр. Аларның мәгънә ягыннан төркемчәләре.
23. Жөмләнең модаль кисәкләре буларак эндәш һәм кереш сүzlәр. Алар янында тыныш билгере.
24. Тезмә кушма жөмлә.
25. Иярченле кушма жөмләләр. Синтетик һәм аналитик төрләре.
26. Иярченле кушма жөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре.
27. Иярченле кушма жөмләләрдә тыныш билгеләре.
28. Катлаулы кушма жөмләләр.

7.1. Основная литература:

1. Павлов, А. В. Методологические проблемы современного гуманитарного познания [Электронный ресурс]: учеб. пособие / А.В. Павлов. - М.: ФЛИНТА, 2013. - 325 с.
<http://www.znaniyum.com/bookread.php?book=466244>

2. Константинова, Л.А. Грамматика русского языка [Электронный ресурс]: Учеб.пособие / Л.А. Константинова, Н.Н. Гончарова, А.Н. Жукова; Под ред. Л.А. Константиновой. - М.: Флинта: Наука, 2011. - 256 с. - Режим доступа: // <http://znanium.com/bookread.php?book=304030>
3. Козырев, В. А. Современная языковая ситуация и речевая культура [Электронный ресурс]: учеб. пособие / В.А. Козырев, В.Д. Черняк. - М.: Флинта : Наука, 2012. - 184 с. Режим доступа: <http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=462837>
4. Завалько, Н. А. Эффективность научно-образовательной деятельности в высшей школе [Электронный ресурс]: Монография / Н.А. Завалько. - 2-е изд., стереотип. - М.: Флинта, 2011. - 142 с. // <http://znanium.com/bookread.php?book=406102>
5. Соснин, Н. В. Содержание обучения в компетентностной модели ВПО (К освоению ФГОС ВПО) [Электронный ресурс]: Монография / Н.В. Соснин. - Красноярск: Сибирский федеральный ун-т, 2011. - 242 с. // <http://znanium.com/bookread.php?book=443125>

7.2. Дополнительная литература:

1. Сериков, В. В. Развитие личности в образовательном процессе: монография / В.В. Сериков. - М.: Логос, 2012. - 448 с. Режим доступа: <http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=469028>
2. Соколов, Е. А. Проблемы поликультур и полиязычий в гуманитарном образовании [Электронный ресурс]: монография / Е.А. Соколов, Н.Е. Буланкина. - М.: Университетская книга; Логос, 2008. - 208 с. Режим доступа: <http://znanium.com/bookread2.php?book=469068>
3. Менеджмент качества образовательных процессов [Электронный ресурс]: Учебное пособие / Э.В. Минько, Л.В. Карташева и др.; Под ред. Э.В. Минько, М.А. Николаевой. - М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 400 с.- Режим доступа: <http://znanium.com/bookread.php?book=400881>

7.3. Интернет-ресурсы:

- Белем.ru - <http://forum.belem.ru/index.php?showtopic=288>
Диссертации - <http://rudocs.exdat.com>
Татар теле - <http://www.tatartele.ru>
Татарская электронная библиотека - <http://www.kitap.net.ru/>
Татарский электронный переводчик - <http://tatar.com.ru>

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Практикум по родному языку" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам. Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Компьютерный класс, оргтехника, теле- и аудиоаппаратура; доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки).

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский) .

Автор(ы):

Хуснутдинов Д.Х. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

"__" _____ 201__ г.